

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 26/2022 13.10.2022

Energian säästö ja varautuminen

Kampanjat ja strategiat energian säästämiseksi

Ukrainan sota vaikuttaa koko Suomen energian saatavuuteen ja hintaan. Kannustamme seurakuntia ja seurakuntayhtymiä liittymään koko Suomelle tarkoitettuun Astetta alemmas -kampanjaan, joka on käynnistynyt 10.10.2022. Energian kulutukseen vähentämiseen tähtäävät myös kirkon ympäristöstrategia Hiilineutraali kirkko 2030, kirkon ympäristödiplomi sekä kiinteistöstrategiamalli, joihin tukeutuen seurakunnat ja seurakuntayhtymät tekevät omat päätökset konkreettisista toimenpiteistä energian säästämiseksi. Päätöksiä tehtäessä on huomioitava energiansäästötoimenpiteiden vaikutukset seurakunnan ja seurakuntayhtymän toimintaan, talouteen ja kulttuuriperintöön.

Kiinteistöt ja kirkollinen kulttuuriperintö

Lähtökohtaisesti energiaa voidaan säästää parhaiten kohdistamalla toimenpidepäätökset niihin rakennuksiin, jotka kuluttavat eniten energiaa. Seurakuntien ja seurakuntayhtymien omistamat kirkolliset rakennukset sekä niiden sisältämä esineistö ja taide ovat yhteistä kulttuuriperintöämme. Rakennusten yksilölliset ominaisuudet vaikuttavat siihen, millaiset toimet ovat mahdollisia aiheuttamatta haittaa itse rakennukselle tai sen sisustukselle, taiteelle ja esineistölle. Rakennuksen sisäilmaston hallinta edellyttää rakennukseen, sen sisustukseen ja käyttöön liittyvien monien eri tekijöiden huomioimista. On välttämätöntä selvittää etukäteen mihin rakennuksen osiin kohdistuisi riskejä, jos rakennuksen lämpötilaan, lämmitysjärjestelmään tai

ilmanvaihtoon tehdään muutoksia. Tehtävät muutokset eivät saa lisätä vaurioriskiä tai aiheuttaa vaurioita kohteille.

Kirkon yhteinen kulttuuriperintö- ja kiinteistönhallintajärjestelmä Basis on keskeinen työkalu tulevaisuuden haasteisiin varautumisessa. Ajan tasalla olevat tiedot Basiksessa ovat edellytys sekä kiinteistöstrategian laatimiseen että kulttuuriperintöstrategian toteuttamiseen seurakunnissa. Esimerkiksi tulevan talven energiansäästötoimiin liittyvän päätöksenteon tueksi Basiksesta voidaan ottaa listaus seurakunnan omistamien rakennusten lämmitysmuodoista ja niiden vuosittain käyttämästä energiasta sekä tarkastella rakennuksissa olevaa arvoesineistöä, johon mahdolliset toimenpiteet vaikuttavat. Erityisesti arvokohteissa muutokset tulee tehdä hallitusti ja muutosten vaikutuksia tulee seurata suunnitelmallisesti.

Hautaustoimi

Sähkökatkojen varalta seurakuntien tulisi olla yhteydessä paikallisiin sähköjakelijoihin, seurakunnan sähkön saannin kannalta kriittisten kohteiden, kuten krematorioiden ja vainajakylmiöiden toiminnan turvaamiseksi. Etenkin krematorioiden sähkökatkojen tulee olla ennalta tiedossa, jotta toiminta voidaan tarvittaessa ajoissa keskeyttää sähkökatkon ajaksi. Vainajakylmiöiden käynnistyminen sähkökatkon jälkeen tulee varmistaa. Paikallisten sähköjakelijoiden kanssa tulisi myös selvittää, voiko sähkökatkojen ulkopuolelle sulkea seurakunnan sähkösaannin kannalta kriittiset toiminnot.

Diakonia

Tulevan talven aikana todennäköisesti seurakunnan alueen asukkailla on kasvava määrä asumisesta aiheutuvia kustannuksia, erityisesti sähkölaskuja silloin, kun asunnossa on sähkölämmitys. Seurakunnissa olisi hyvä suunnitella kunnan kanssa, miten yhdessä voidaan tukea asukkaiden kokemaa sähkölaskujen ja mahdollisten sähkökatkosten aiheuttamaa ahdinkoa. Ennen kaikkea painopiste tulisi olla ehkäisevässä työssä niin, että kenenkään sähköjä ei katkaistaisi sähkön hintojen nousun aiheuttamien maksuvaikeuksien johdosta.

Monet seurakunnat ovatkin lisänneet taloudellisen avustamisen resursseja, sekä avustusvaroja että henkilöresursseja. Diakoniatyön taloudellinen avustaminen on ennen kaikkea ihmisten kuuntelemista ja tukemista ahdistavassa tilanteessa. Rahakeräyslaki

mahdollistaa seurakuntatalouksille myös varainkeruun taloudelliseen ahdinkoon joutuneiden asukkaiden auttamiseksi.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Astetta alemmas -kampanja](#)
- [Hiilineutraali kirkko 2030](#)
- [Kirkon ympäristödiplomi](#)
- [Kiinteistöstrategiamalli seurakunnille](#)
- [Kulttuuriperintöstrategia](#)
- Kirkollisen taiten ja esineistön olosuhteista: [Arvoesineiden hoito seurakunnissa](#)
- [Basis](#)
- [SFS standardi: SFS-EN 15759-1:2012 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Sisäilmasto. Osa 1: Kirkkojen, kappeliin ja muiden uskonnonharjoituspaikkojen lämmitystä koskevia ohjeita](#)

Lisätietoa sähköpostitse etunimi.sukunimi@evl.fi antavat:

yliarkkitehti Edla Mäkelä (rakennukset),
kulttuuriperintöasiantuntija Saana Tammisto (kulttuuriperintö),
maankäyttöpäällikkö Harri Palo (hautaustoimi) ja
asiantuntija Tiina Saarela (diakoniatyö)

Kirkkohallitus

Pekka Huokuna
kansliapäällikkö

Pirjo Pihlaja
kirkkoneuvos

ISSN 1797-0326